

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Conclusio affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

tur: Consequens enim, ait, arbitror esse immortale aliquid ex eo quod est simplex. Quinam porro id sequatur, accipe. Nullares omnino seipsam potest corrumpere, alioqui ne omnino quidem constituta fuisset. Quae enim corrumpuntur, ex contrariis corrumpuntur: ideo omne quod corrumpitur, dissolubile est: quod autem dissolubile est, plures habet partes: quod verò ex partibus componitur, nimirum diversis iis constat. Iam quod diversum est, non est idem. Quamobrem anima cum sit simplex, neque ex differentibus constans partibus, non est composita, neque dissolubilis, ideoque corruptionis erit expertis, & immortalis.

Certum est etiam, illos posse à Creatore suo privari suo esse: sicut enim Deus liberè eos creavit, ita & liberè eos conservat, & sic potest absolute non conservare. Unde solum dubitari potest, an in Angelis sit potentia intrinseca ad non esse, seu ad desitionem, ratione cuius possunt dici ab intrinseco corruptibiles (corruptione largè usurpatà, prout significat quamcumque desitionem rei quae tranhit de esse ad non esse) vel an careant tali potentia, & solum sint corruptibiles ab extrinseco, & per ordinem ad potentiam Dei absolutam, quae illos annihilare potest?

- 86 Vazquez hic disp. 182. cap. 2. secutus Scottum, Alensem, Gabrielem, & Aureolum, contendit Angelos non esse immortales & incorruptibiles per naturam, sed solum per gratiam; eosque esse annihilabiles, non solum per potentiam Dei extrinsecam, sed etiam ex intrinseca sua natura, ac subinde per aliquam potentiam ad non esse in illis existentem. Opposita tamen sententia communis est apud Theologos, eamque expressè docet S. Thomas hic art. 5. ejusque Discipuli, quibus subscribunt Suarez, Molina, Lessius, & alii.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

- 87 Dico igitur, Angelos ex sua natura esse immortales & incorruptibiles.

Probatur primò ex Concilio Lateranensi, ubi approbatur definitio Leonis X. qui animam naturam suam immortalem esse docuit; quod à fortiori de Angelis intelligendum est, ut Vazquez admittit.

- 88 Respondent Adversarii, Pontificem solum velle, quòd anima sit immortalis in ordine ad agentia creata, à quibus non potest destrui; non tamen per ordinem ad Deum, à quo ut primà causà ordinis naturalis, & per consequens de potentia ejus ordinaria, destrui valet.

Sed contra: Ut aliquis dicatur simpliciter immortalis, non sufficit quòd ab aliquibus non possit occidi; sed quia terminus ille, *immortalis*, negativus est, requirit ut à nemine simpliciter occidi valeat, eo modo quo simpliciter dicitur immortalis; si enim ab uno solo occidi possit, jam est absolute mortalis; sicut gratia, licet à solo peccato expelli possit, absolute tamen dicitur corruptibilis: Ergo cum Deus intret numerum naturalem agentium, imò ipse sit præcipuus inter illa agentia; ut aliquid dicatur simpliciter non posse destrui naturaliter, non sufficit quòd non possit destrui ab aliis agentibus, si ab uno agente, & verò à præcipuo, scilicet Deo, destrui possit.

Quod evidenter confirmo à contrario, in productione (ex qua bonum argumentum ad destructionem fieri ipsè Vazquez fateatur) & sic in isto; Etiam si anima à nulla creatura valeat pro-

duci, non tamen id sufficit ut dicatur naturaliter improducibilis, quia posse à Deo produci, sufficit ut absolute & simpliciter dicatur naturaliter producibilis: Ergo quòd illa à creatura destrui non possit, non sufficit ut absolute & simpliciter dicatur immortalis, si à Deo naturaliter destrui potest. Unde cum Pontifex animam rationalem simpliciter immortalem esse affirmet, non solum immortalitatem respectu creatorum, sed etiam respectu Dei, ut primi agentis naturalis, illi attribuit.

Probatur secundo conclusio ex SS. Patribus, qui naturam Angelicam definiunt, dicunt angelum esse substantiam incorpoream, intellectivam, & immortalem. Ita Athanasius in libro de communi essentia divinitatis, & Augustinus de cognitione vera vitæ cap. 6. definitio autem debet explicare naturam rei, & quae per se & ab intrinseco illi competunt, non vero quae per accidens, & ab extrinseco: Ergo sicut Angelo ab intrinseco & ex natura sua competit esse intellectivalem & incorporeum, ita & esse immortalem & incorruptibilem.

Confirmatur ex Cyrillo Alexandrino libro 8. thesauri cap. 2. ubi habet hæc verba: *Quæ naturæ præcipuè insunt, ea respectu Creatoris nihil sentiant, quare sicut ignis combustivus quidem est, sed non Deus; sic Angelus immortalis quidem est, sed non Deus.* Confirmatur, inquam, conclusio ex illis verbis: ut enim bona sit hæc comparatio, oportet quòd quemadmodum ignis naturæ insita est vis combustiva, ita & naturæ Angelicæ insita sit immortalitas; & sicut Deus, negando concursum igni ad comburendum, privaret illum aliquo sibi connaturaliter debito; ita si denegaret Angelo conservationem, eum aliquo privaret quòd à natura habere debet, sive quòd ei connaturalitatis titulo debitum est.

Probatur tertio conclusio ratione fundamentali, desumpta ex D. Thoma quæst. 5. de potentia art. 3. ad 12. ubi ait: *Licet creatura incorruptibilis ex Dei voluntate dependeat, quæ potest ea præbere esse & non præbere, consequuntur tamen ex divina voluntate absolutam necessitatem essendi, in quantum in tali natura causantur, in qua non sit possibilitas ad non esse: talia enim sunt cuncta creata, qualia Deus ea voluit, ut Hilarius ait libro de Symonis.* Et solutione ad 9. docet ea quæ sunt incorruptibilia per naturam, in hoc distingui ab his quæ sunt incorruptibilia per gratiam, quòd in istis est potentia ad non esse in ipsa natura (quæ tamen totaliter reprimatur ex virtute Dei) secus verò in illis.

Ex quo sumitur præcipuum fundamentum nostræ sententiæ. Ut enim aliquid dicatur corruptibile ex natura sua, requiritur quòd habeat in seipso intrinsecum aliquod corruptionis principium, scilicet potentiam aliquam ad non esse; nec sufficit quòd possit desinere esse per potentiam Dei extrinsecam, quæ potest ab illo concursum conservativum subtrahere: Sed in Angelis nulla datur potentia intrinseca ad non esse: Ergo quamvis Deus absolute possit illos suo esse privare, illosque in nihilum redigere, propterea tamen nec sunt, nec dici debent ex sua natura corruptibiles. Major patet: nam ut ait S. Thomas hic art. 5. ad 3. *Non dicitur aliquid corruptibile, per hoc quòd Deus possit illud in non esse redigere, subtrahendo suam conservationem, sed per hoc quòd in seipso aliquid principium corruptionis habet, vel contrarietatem, vel saltem potentiam materiam.* Unde

Unde quamvis Deus absolute possit destruere celos, & separare formam cœli ab ejus materia, aliam formam loco illius introducere: quia tamen carent principio intrinseco corruptionis stricte sumptæ (scilicet primis qualitibus alterantibus, & materia alias formas appetente) dicuntur incorruptibiles. Item lapis dici non potest naturæ suæ mobilis fuissem, etiam respectu Dei: quia licet Deus possit movere lapidem fuissem, caret tamen principio intrinseco ad locum fuissem inclinante.

Minor verò, quam negat Vazquez, probatur ratione ejusdem D. Thomæ ibidem in corpore articuli. Forma subsistens, & à materia independentis, nullam habet potentiam intrinsecam ad non esse: Sed Angelus est forma subsistens, & à materia independentis: Ergo nullam habet potentiam intrinsecam ad non esse. Minor patet ex dictis art. 1. Major verò suadetur: quia ut ibidem art. 5. Doctor, esse secundum se competit forma, id est forma per seipsam, & sine aliquo superaddito, est determinata & proportionata ad suscipiendum esse; in quo differt à materia, quæ cum sit pura potentia, non determinatur ad recipiendum tale esse, nisi mediante tali formæ: unde cum in re quæ est determinata ad unum oppositorum, non possit esse naturalis potentia ad recipiendum alterum (nam per determinationem ad unum tollitur indifferentia) in forma per se subsistente & independente à materia, non potest esse naturalis potentia ad non esse.

Eadem ratione probat infra quæst. 75. art. 6. animam humanam esse incorruptibilem: *Manifestum est* (inquit) quod id quod secundum se convenit alicui, est inseparabile ab ipso. Esse autem per se convenit forma quæ est actus; unde materia secundum hoc acquirit esse in actu, quod acquirit formam; secundum hoc autem accidit in ea corruptio, quod separatur forma ab ea. Impossibile est autem quod forma separaretur à seipsa, unde impossibile est quod forma subsistens desinat esse.

Quod amplius urgetur: Nam omnis potentia ad non esse, provenit à materia: ergo repugnat quod in forma per se subsistente, & omnino immateriali, sit aliqua potentia intrinseca ad non esse. Consequentia est manifesta, Antecedens probatur. Nulla potentia, nullusque appetitus respicit per se primo non esse, ut dicitur 1. Ethic. Et probat D. Thomas supra quæst. 19. art. 9. ex eo quod omnis potentia & inclinatio naturæ tendit per se ad bonum: non esse autem ut sic non habet rationem boni: unde in rebus creatis secundario solum & per accidens potest dari potentia aut inclinatio ad non esse, in quantum scilicet in illis est potentia vel appetitus ad aliud esse impossibile cum illo quod de facto possident: sic potentia ligni v. g. est per se primo ad esse ignis; sed quoniam esse ignis est impossibile cum esse ligni, secundario & per accidens dicitur potentia ligni respicere & tendere ad non esse ligni: Atqui nulla datur potentia in rebus creatis, quæ secundario sit ad non esse, præter materiam primam; quia sicut sola materia prima est in potentia ad formam substantialem impossibilem cum ea quam habet; ita illa sola est in potentia ad recipiendum esse impossibilem cum eo quod illi convenit: Ergo omnis potentia ad non esse provenit à materia; & per consequens (ut ait S. Thomas infra quæst. 104. art. 4.) in rebus immaterialibus talis potentia non reperitur. Unde rectè concludit hic

Tom. II.

art. 5. *Ipsa immaterialitas Angelus est ratio quare Angelus est incorruptibilis secundum naturam.*

Ex quibus patet Arriagam hunc profundissi- mum D. Thomæ discursum minime penetrasse, dum dixit hic disp. 2. sect. 6. subiect. 1. *Hanc rationem rectè quidem probare Angelus corruptione propria destrui non posse: at per annihilationem eos non posse destrui, minime persuadere.* Cum enim in rebus immaterialibus nulla detur potentia intrinseca ad non esse (ut jam ostendimus) rectè probatur ex eo quod Angelus est forma per se subsistens & immaterialis, illum non esse ab intrinseco & ex natura sua corruptibilem, nedum corruptione illâ strictè sumptæ, quæ generationi opponitur, & fit per dissolutionem compositi, ac separationem formæ à materia, sed nec etiam corruptione largè acceptâ, quæ definitionem rei, & transitum de esse ad non esse importat: esto sic corruptibilis extrinsece, & per potentiam Dei absolutam, qui potest illum redigere in nihilum, subtrahendo suam conservationem, ut magis ex argumentorum solutione patebit.

S. II.

Diluuntur argumenta adverse sententia.

Contra præcedentem conclusionem objici solet, quod in 6. Synodo generali actione 11. recitatur, & actione 13. approbatur Epistola Sophronii, in qua dicitur: *Intellectualia* (id est Angeli & animæ rationales) *nullatenus quidem moriuntur, neque corrumpuntur; non tamen sunt immortalia per naturam, neque in essentiam incorruptibilem transeunt, sed gratiam eis largitus est à corruptione & morte ea coercentem &c.* Idem docet Damascenus lib. 2. fidei cap. 3. ubi ait: *Angelus est substantia intellectualis &c. per gratiam non naturâ immortalitatem consecuta.* Et infra: *Immortalis est Angelus, non naturâ, sed gratiâ.* Item Ambrosius lib. 3. de fide cap. 2. *Nec Angelus* (inquit) *est naturaliter immortalis; cujus immortalitas est in voluntate Creatoris.*

Respondeo quod quando Sophronius dixit creaturas intellectuales non esse immortales per naturam, solum voluit quod illæ ex natura sua habent, ut ab extrinseca causa (à Deo scilicet creatore & conservatore) pendeant in suo esse, subindeque possint desinere & annihilari per subtractionem concursus conservativi ipsarum, juxta illud Sapient. 1. 1. *Quomodo posset aliquid permanere, nisi tu voluisses; aut quod à te vocatum non esset, conservaretur?* Cum verò addit eos habere immortalitatem à gratia, loquitur de gratia largè accepta, prout gratuita creationis & conservationis dona complectitur. Nam ut docent Patres Affricani apud S. Augustinum Epist. 95. dona naturalia, quatenus ex gratuita Dei voluntate tribuuntur, non incongruè gratia appellantur.

Dices: Si Angelus ex natura sua immortalis sit & incorruptibilis, concursus conservativus illius non est gratuitus, sed titulo connaturalitatis ei debitus: Ergo non potest appellari gratia, etiam in hac largæ gratiæ acceptatione, omnia dona gratuito concessa comprehendente.

Sed nego consequentiam nam licet hic concursus in se naturaliter sit debitus, est tamen gratuitus in radice, ratione scilicet creationis, quæ nullo titulo debita erat, fuitque purè gratis donata: hoc autem sufficit ut gratia appellari possit; nam ad Roman. 6. *vita æterna, quamvis debita meritis, gratia tamen appellatur, ratione*

S. 3

primæ